

ปกิณกะ

ปริศนาทางออร์โธปิดิกส์

บุรินทร์ บุญศรี

โรงพยาบาลสัตว์เมตตา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติสัตว์ป่วย

สุนัขพันธุ์พิตบูล เพศผู้ อายุ 8 ปี น้ำหนัก 32.5 กิโลกรัม มาพบสัตวแพทย์ด้วยอาการเจ็บขา ก่อนหน้านี้ได้รับการตรวจวินิจฉัยโดยการถ่ายภาพรังสี และได้รับการรักษาโดยการฉีดยาต้านการอักเสบที่ไม่ใช่ สเตียรอยด์ มา 1 ครั้ง อาการยังไม่ดีขึ้น เจ้าของสุนัขจึงได้นำภาพถ่ายรังสีเดิมมาด้วย เพื่อขอคำปรึกษาและวางแผนการ

รักษา จากการตรวจร่างกายสุนัขซึมเล็กน้อย มีอาการลุกขึ้นลำบากและขณะที่กำลังลุกขึ้นจะร้อง แต่สามารถลงน้ำหนักทั้ง 4 ขาได้ ไม่พบอาการเจ็บเมื่อตรวจคลำบริเวณข้อศอก ข้อเข่า แต่พบว่ามีอาการเจ็บเล็กน้อยเมื่อขยับข้อสะโพก บางครั้งจะได้ยินเสียงกระดูกกตเปียดกันในขณะสุนัขเดิน จากภาพรังสีจึงให้การวินิจฉัย

ภาพรังสีข้อสะโพกในท่า Lateral projection และ Frog-legged ventrodorsal projection

คำตอบ

จากภาพถ่ายรังสี พบลักษณะผิดปกติ 3 ตำแหน่ง ตำแหน่งแรกพบกระดูกงอกของข้อต่อกระดูกสันหลัง (spondylosis deformans) ที่ตำแหน่ง L7-S1 ตำแหน่งต่อมาพบลักษณะของโรคข้อเสื่อม (osteoarthritis) ของข้อสะโพก โดยพบลักษณะขรุขระของหัวกระดูกต้นขาหลัง (femoral head) และเบ้ากระดูกเชิงกราน (acetabulum) โดยความรุนแรงของโรคพบในข้างขวา มากกว่าข้างซ้าย และตำแหน่งสุดท้ายพบการหายของกระดูกผิดรูป (malunion) ที่ตำแหน่ง sacroiliac joint ข้างขวา

วิจารณ์

โรคกระดูกงอกของข้อต่อกระดูกสันหลัง พบได้ตั้งแต่ช่วงอายุกลางไปจนถึงอายุมาก (Sharp and Wheeler, 2005) ไม่มีสาเหตุการเกิดที่แน่ชัด ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ทำให้เกิดโรคหรือความเจ็บปวดโดยตรง แต่การเกิดกระดูกงอกเชื่อมกันของกระดูกสันหลังจะทำให้ความยืดหยุ่นของสันหลังลดลงและทำให้เกิดการบาดเจ็บสันหลังและเนื้อเยื่อข้างเคียงได้ และจะพบอาการเจ็บเมื่อเคลื่อนไหว ทำให้สุนัขไม่ค่อยอยากลุกเดิน หรืออาจ

พบว่าสุนัขมีอาการเดินขาเกแปลก ทั้งนี้อาจต้องอาศัยการตรวจทางระบบประสาทเพิ่มเติม จนไปถึงการใช้เทคนิคอื่นในการวินิจฉัย เช่น การฉีดสีเข้าไขสันหลัง (myelography) การถ่ายภาพด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (Magnetic Resonance Imaging ; MRI) เป็นต้น

นอกจากนั้นในสุนัขตัวนี้ยังพบการเสื่อมของข้อสะโพกร่วมด้วย และยังพบการหายของกระดูกอย่างผิดปกติที่ตำแหน่ง sacroiliac joint ข้างขวา เกิดจากการหักของกระดูกและไม่ได้รับการแก้ไขที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะมีผลต่อท่าทางการเดินและเป็นสาเหตุร่วมที่ทำให้เกิดข้อเสื่อมก็เป็นได้ (Nganvongpanit, 2008) ดังนั้นในการจะหาสาเหตุที่แท้จริงของอาการเจ็บที่เกิดขึ้นในสุนัขตัวนี้จึงต้องทำการวินิจฉัยแยกความผิดปกติออกจากกันโดยละเอียด

เอกสารอ้างอิง

- Nganvongpanit K. Canine Osteoarthritis, Chula press, Bangkok, 2008, 170-176.
- Sharp JH, Wheeler J. Small Animal Spinal Disorders. 2nd ed. Edinburgh: Elsevier, 2005: 320-321.